

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
CHHATRAPATI SAMBAJINAGAR.**

Circular / Acad Sec./ UG /NEP Curri./ Affiliated Colleges / 2024.

It is hereby inform to all concerned that, in continuation of the Circular Ref. No./ SU/ UG/ Affi. Colleges/ NEP Curri/ 2023/ 18731-40 Date: 20.10.2023 on the recommendation of Dean of Faculty of Humanities; **the Academic Council at it's Meeting held on 08th April, 2024 has accepted the "following Subject wise revised Curriculum at UG Level as per National Education Policy-2020"** run at all concerned affiliated colleges under the Faculty of Humanities.

Sr. No.	UG/PG Course Curriculum Name	Semester
01.	B.A., B.Com., B.Sc. etc. First Year Hons with Research [Marathi]	Ist & IInd
02.	B.A./ B.Com/ B.Sc./BFA/BSW etc. First Year Hons with Research [Hindi]	Ist & IInd
03.	B. A./B.Com/ B.Sc./BFA/BSW etc. First Year Hons with Research [English]	Ist & IInd
04.	B.A., B.Com., B.Sc. etc. First Year Hons with Research [Urdu]	Ist & IInd
05.	B.A./ B.Com/ B.Sc. etc. First Year Hons with Research [Sanskrit]	Ist & IInd
06.	B.A./ B.Com/ B.Sc. etc. First Year Hons with Research [Pali & Buddhism]	Ist & IInd
07.	B.A./ B.Com/ B.Sc. etc. First Year Hons with Research [Arabic]	Ist & IInd
08.	B. A. First Year Hons and Hons with Research [Political Science]	Ist & IInd
09.	B. A. First Year Hons with Research [Sociology]	Ist & IInd
10.	B. A. First Year Hons with Research [Economics]	Ist & IInd
11.	B. A. First Year Hons with Research [Public Administration]	Ist & IInd
12.	B. A. First Year Hons with Research [History]	Ist & IInd
13.	B. A. First Year Hons with Research [Psychology]	Ist & IInd
14.	B. A. First Year Hons with Research [Geography]	Ist & IInd

:: 02 ::

15.	B. A. First Year Hons with Research [Thoughts of Mahatma Phule and Dr. Babasaheb Ambedkar]	Ist & IInd
16.	B.A. First Year Hons with Research [Military Science]	Ist & IInd
17.	B.A. First Year Hons with Research [Islamic Studies]	Ist & IInd
18.	B.A. First Year Hons with Research [Philosophy]	Ist & IInd
19.	B.A., B.Com., B.Sc. etc. (Common for all faculty) First Year CC (Co-curricular Courses) [NCC]	Ist

This is effective from the Academic Year 2024-25 and Onwards as per appended herewith.

All concerned are requested to note the contents of this circular and bring notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University campus,
Chhatrapati Sambhajanagar-431 004.
Ref. No. SU/ UG/ Affi.Colleges/
REV. NEP Curri/ 2024/ 25737-48

}}
}}
}}
}}
}}

**Deputy Registrar,
Academic.**

Date: 21.05.2024.

Copy forwarded with compliments to:-

- 1] **The Principal, all affiliated colleges,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajanagar.
- 2] **The Director, University Network & Information Centre, UNIC,**
with **a request to upload this Circular on University Website.**

Copy to :-

- 1] **The Director, Board of Examinations & Evaluation,**
- 2] **The Sec. Officer, [Concerned Unit] Exam. Branch,**
- 3] The Section Officer, [Eligibility Unit],
- 4] The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,
- 5] The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,
- 6] The In-charge, [E-Suvidha Kendra],
- 7] The Public Relation Officer,
- 8] The Record Keeper,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajanagar.

-**=-

DrK*210524/-

**D R. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
Chhatrapati Sambhajnagar.**

Curriculum of
B. A. [Pali & Buddhism]
Semester-I & II

‘ As per National Education Policy [NEP]-2020

Under the

Faculty of Humanities ’

Implemented at College

Level

[Effective from the Academic Year 2024-25 & Onwards]

AS PER NEP 2020

**Illustrative Credit Distribution Structure for three / four
year Honours / Honours with Research Degree Programme
with Multiple Entry and Exit Option
(Discipline Specific in Pali and Buddhism)**

Class : B.A. / B.Com./ B.Sc. First Year

Semester : First Semester & Second Semester

Subject : Pali and Buddhism

Sr. No.	Specification/ types of papers	First semester		Total Credit/ Semester	Second semester		Total credit/ semester	Total credits /year
		Paper	Credits		Paper	Credits		
1.	Major Mandatory	DSC-1 गद्य, पद्य आणि व्याकरण	2T+2P = 4	4	DSC-4 खुद्दकनिकाय व ग्रंथपरिचय	2T+2P = 4	4	24
		DSC-2	4	4	DSC-5	4	4	
		DSC-3	4	4 Total = 12	DSC-6	4	4 Total = 12	
2.	Major Electives	-	--	--	--	--	--	
3.	Minor	--	--	--	-	-	-	-
4.	Generic / Open Elective	GE/OE-1 दीर्घनिकाय (निवडक) व पालि व्याकरण	2T	2	GE/OE-2 सुत्तनिपात (निवडक सुत्त)	2T	2	4
5.	Vocational Skill Course	-	-	-	VSC-1 पालि भाषा पाठ	2	2	2
6.	Skill Enhancement Course	SEC-1 मज्झिम निकाय पालि व व्याकरण	1T+1P = 2	2	-	-	-	2
7.	Ability Enhancement Course	AEC-1	2	4	AEC-2 बौद्ध संस्कृती व बुद्ध वचन पाठ	2	4	8
8.	Value Education Course	VEC-1			VEC-2	2		

9.	Indian Knowledge System	IKS-1	2		IKS	-		
10.	On Job Training	--	--		--	--		
11.	Field Project	--	--		--	--		
12.	Community Engagement Project	--	--		--	--		
13.	Co-Curricular Course	CC-1	2	2	CC-2	2	2	4
14.	Research Project	--	--		--	--		
Cum. Cr. /Semester		--	22	22	--	22	22	44
Cum.Cr./Year		--	--	--	--	--	--	44
Exit Option : Award of ug certificagtyes in major with 44 credits and an additional 4 credits core nsqf course / internship or continue with major and minor								

Semester I
DSC - 1

Syllabus Course : DSC-1 - गद्य, पद्य आणि व्याकरण	Total Hrs. 45 (3 Credit)
Unit - I पालि गज्ज	15 Hrs.
1 पटिञ्जा 2 भारतीय संविधान उद्देशिका 3 अत्त दीप भव महापरिनिब्बानसुत्त, अम्बपालि गणिकाय भोजनं	
Unit - II पालि गज्ज व पज्ज	15 Hrs.
1 सीलविमंसन जातक, सब्रह्माक सुत्त (इतिवुत्तक), बुद्ध वग्गो 2 सम्मोदमान जातक, (जातक कथा), महामंगल सुत्त 3 मल्लिका सुत्त, (संयुक्त निकाय), सुख वग्गो	
Unit - III पालि व्याकरण	15 Hrs.
1 स्वर, व्यंजन 2 स्वर, व्यंजन परिवर्तनाचे नियम 3 काळ	

Objective

1. पालि भाषेवर प्रभुत्व प्राप्त करणे.
2. सामाजिक जाणिवांसह नितिमूल्यांची रूजवणूक करणे.
3. वैज्ञानिक दृष्टिकोन विकसित करणे.
4. पालि वाङ्मयातील बौद्ध तत्त्वज्ञान ज्ञात करून देणे.

Outcome :

1. पालि भाषेचे ज्ञान मिळते.
2. सामाजिक जाणिवांसह नितिमूल्यांची रूजवणूक.
3. वैज्ञानिक दृष्टिकोनाचा विकास.
4. बुद्ध तत्त्वज्ञानाचा प्रसार.

Practical Work :

1. भारतीय संविधान उद्देशिकाचे पालि भाषेत वाचन करणे.
2. धम्मपदातील गाथांची पठन स्पर्धा आयोजित करणे.
3. पालि भाषेतील नाम व सर्वनामाचे मराठी, हिंदी आणि संस्कृतमध्ये भाषांतरित तक्ता करणे.

Transaction mode- अध्यापन पद्धती : चर्चात्मक, विश्लेषणात्मक, आधार पद्धती, ICT(PPT) तयार करून अध्यापन करणे, Audio, Video, मिश्रीत पद्धती (Online and Offline) संवाद कौशल्य, पालि पाठ स्पष्ट करतांना पूर्व पिठीका सांगून /पार्श्वभूमी सांगून गाथा सांगणे, कठिण शब्दार्थ व त्यातील व्याकरण सांगून भाषांतर लिहून देणे.

संदर्भ ग्रंथ :

१. धम्मपद (मराठी) अनुवादक - डॉ. भ. ग. बापट, धम्म बुक्स प्रकाशन, पुणे.
२. सुत्तनिपात - अनु. प्रा. डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक - भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था मुळावा ता. उमरखेड जि. यवतमाळ.
३. इतिवृत्तक - संपादक व अनु. डॉ. सुभाष आठवले, सन्मती प्राच्य संशोधन संस्था, सदर नागपूर.
४. जातक (कथा) डॉ. भदन्त आनंद कौसल्यायन.
५. महापरिनिब्बान सुत्त, डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक - भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण मुळावा ता. उमरखेड जि. यवतमाळ.
६. संयुत्तनिकाय पालि - पधान संसोधको - भिक्खु जगदीश कस्सपो विहार राजकियेन पालि पकासन मंडळेन प्रकासिता ५८
७. संयुक्त निकाय (मराठी) - एम. एस. मोरे
८. पालि व्याकरण - डॉ. शेषराव मेश्राम - प्रकाशक - मेचा - समतानगर, औरंगाबाद.

Semester I

GE/OE-1

Syllabus Course : दीघनिकाय (निवडक) व पालि व्याकरण DSC-2)	Total Hrs. 45 (3 Credit)
Unit - I पालि गज्ज - १	15 Hrs.
1 सिङ्गल सुत्त (दीघनिकाय) 2 महापरिनिब्बान सुत्त (निवडक खालील प्रमाणे) सत्त अपरिहानिया धम्म १ ते ७ 3 सील निसंसा (विशुद्धिमग्ग)	
Unit - II पालि गज्ज - २	15 Hrs.
1 अम्बपालिगणिकाय भोजनं 2 आनन्दस्स याचना 3 तथागतस्स पच्छिम वाचा, वैशालिया पच्छिमदस्सनं	
Unit - III पालि व्याकरण	15 Hrs.
1 संधि 2 समास 3 विभक्ति, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर भाषण व लेखन खंड १६ वा मधील निवडक पालि संवाद	

Objective

1. आदर्श नागरिकांची आचारसंहिता अंगिकारणे.
2. कुशल कर्म करण्यासाठी प्रेरणा देणे.
3. अर्थाजनासाठी सम्यक आजिविकेचा अवलंब करणे.
4. आदर्श कुटुंब व आदर्श नागरिक निर्माण करणे.
5. समताधिष्ठित समाजरचना करणे.
6. पालि व्याकरणावर प्रभुत्व प्राप्त करणे.

Outcome :

1. आदर्श नागरिकांच्या आचारसंहितेची माहिती मिळते.
2. कुशल कर्म संपादन.
3. सम्यक आजिविकेचा अवलंब.
4. आदर्श कुटुंब, आदर्श नागरिक निर्मिती.

5. समाज व्यवस्थेवर समतेचा प्रभाव.
6. पालि व्याकरण शास्त्रामध्ये प्राविण्य.

Transaction mode- अध्यापन पद्धती : चर्चात्मक, विश्लेषणात्मक, आधार पद्धती, ICT(PPT) तयार करून अध्यापन करणे, Audio, Video, मिश्रीत पद्धती (Online and Offline) संवाद कौशल्य, पालि पाठ स्पष्ट करतांना पूर्व पिठीका सांगून /पार्श्वभूमी सांगून गाथा सांगणे, कठिण शब्दार्थ व त्यातील व्याकरण सांगून भाषांतर लिहून देणे,

संदर्भ ग्रंथ :

१. दिघनिकाय पालि द्वारकादास शास्त्री
२. महापरिनिब्बान सुत्त पालि व मराठी अनु. प्रा. डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक - भारतीय बौद्ध ज्ञानलंकार शिक्षण संस्था मुळावा ता. उमरखेड जि. यवतमाळ.
३. दिघनिकाय मराठी - चि. वै . राजवाडे
४. पालि व्यापकरण - डॉ. शेषराव मेश्राम, मेत्ता प्रकाशन समता नगर औरंगाबाद.
५. विशुद्धि मार्ग - अनुवादक- डॉ. धम्मरक्षीत, कौशल्य प्रकाशन, औरंगाबाद.
६. विशुद्धि मार्ग - अनुवादक- डॉ. विमल किर्ती, प्रगतीवादी प्रकाशन, नागपूर.
७. महापरिनिब्बान सुत्त, डॉ. भिक्खु एम. सत्यपाल, प्रकाशक - भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण मुळावा ता. उमरखेड जि. यवतमाळ.
८. संयुत्तनिकाय पालि - पधान संसोधको - भिक्खु जगदीश कस्सपो विहार राजकियेन पालि पकासन मंडळेन प्रकासिता ५८
९. पालि व्याकरण - डॉ. शेषराव मेश्राम - प्रकाशक - मेचा - समतानगर, औरंगाबाद.

SEC-1

Syllabus Course : मज्झिम निकाय पालि व व्याकरण (DSC-4)	Total Hrs. 45 (3 Credit)
Unit - I पालि गज्ज	15 Hrs.
1 अङ्गुलीमाल सुत्त, 2 अस्सलायन सुत्त	
Unit - II बुद्ध तत्त्वज्ञान	15 Hrs.
1 प्रज्ञा 2 सील 3 समाधि, कम्मसिद्धान्त, चत्तुथ ब्रह्मविहार	(विशुद्धी मग्ग)
Unit - III पालि व्याकरण	15 Hrs.
1 विभक्ती 2 नाम, सर्वनाम, विशेषण अन्यय	

Objective

1. परिवर्तनवादी विचारांची रूजवणूक करणे.
2. पालि भाषिक सौंदर्याचे रसस्वादन करणे.
3. पालि भाषांतर कला विकसित करणे.
4. बुद्ध तत्त्वज्ञान अभ्यासणे.

Outcome :

1. सर्वांगिक विकासात चालना.
2. पालि भाषिक सौंदर्याची जाणिव.
3. बुद्ध तत्त्वज्ञानाचा लोकभाषेत प्रचार.
4. परियत्तीकडून पटिपत्तीकडे वाटचाल.

Practical Work :

1. पालि भाषेतून स्व परिचय देणे.
2. अङ्गुलीमाल सुत्ताचे मराठी व हिंदी भाषेत भाषांतर करणे.
3. आधुनिक काळासाठी बुद्ध तत्त्वज्ञानाची उपयोगिता यावर संशोधनात्मक लेख लिहिणे.
4. भिंतीपत्रकासाठी विभक्तीचा तक्ता तयार करणे.

Transaction mode- अध्यापन पद्धती : चर्चात्मक, विश्लेषणात्मक, आधार पद्धती, ICT(PPT) तयार करून अध्यापन करणे, Audio, Video, मिश्रीत पद्धती (Online and Offline) संवाद कौशल्य, पालि पाठ स्पष्ट करतांना पूर्व पिठीका सांगून /पार्श्वभूमी सांगून गाथा सांगणे, कठिण शब्दार्थ व त्यातील व्याकरण सांगून भाषांतर लिहून देणे,

संदर्भग्रंथ :

1. पधान संसोधको भिक्खु जगदीस कस्सपो, सुत्तपिटके, मज्झिमनिकाय पालि (मज्झिमपण्णासक) बिहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन पकासिता, 1958.
2. अनु. महापंडीत राहुल सांकृत्यायन, मज्झिम निकाय, सम्यक प्रकाशन, नई दिल्ली, 2009.
3. अनु. संपा. डॉ. विमल किर्ती, मज्झिमनिकाय मूल पण्णासक, मज्झिमपण्णासक, प्रगतीवादी प्रकाशन, नागपूर, 2018.
4. डॉ. शेषराव मेश्राम, पालि व्याकरण, मेत्ता प्रकाशन, समता नगर, औरंगाबाद, 1972.
5. प्रा.डॉ. विमल किर्ती, पालि व्याकरण, प्रगतीवादी प्रकाशन, नागपूर, 2020.

Semester - II

Syllabus Course : खुदकनिकाय व ग्रंथपरिचय (DSC-4)	Total Hrs. 45
Unit - I पालि गज्ज	15 Hrs.
Chapter - 1 बुद्ध वग्गो, सुख वग्गो Chapter - 2 पिय वग्गो, कोध वग्गो Chapter - 3 मल वग्गो, नाग वग्गो	
Unit - II पालि गज्ज	15 Hrs.
Chapter - 4 पराभव सुत्त Chapter - 5 महामडगल सुत्त Chapter - 6 मेत्ता सुत्त, धम्मचरिय सुत्त	
Unit - III ग्रंथ परिचय	15 Hrs.
Chapter - 7 खुदकपाठ Chapter - 8 धम्मपद Chapter - 9 सुत्तनिपात	

Objective :

१. आदर्श जीवन पद्धतीचा अंगिकार करणे.
२. संपूर्ण विश्वात मैत्रीयुक्त चित्ताची वाढ करणे.
३. धम्मपद ग्रंथाचे अंतरंग समजून घेणे.
४. बुद्ध गुणाविषयी माहिती जाणणे.

संदर्भ ग्रंथ :

९. पधान संसधको भिक्खू जगदिश कासप्पो, खुदकनिकाय- खुदकपाठ, धम्मपद, उदान, इतिवृत्तक, सुत्तनिपात पालि बिहारराजकीय पालि प्रकाशनमंडळ २०१७
१०. धम्मपद मराठी अनुवाद डॉ. धनराज डाहाट, संकेत प्रकाशन नागपूर
११. सुत्तनिपात अनुवादक डॉ. भिक्खू एम. सत्यपाल, भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षणसंस्था मुळावा ता. उमरखेड जि. यवतमाळ
१२. पालि साहित्य का इतिहास- भरतसिंह उपाध्याय
१३. तिपिटक परिचय अनुवाद इ. मो. नारनवरे संकेत प्रकाशन, नागपूर
१४. पालि साहित्या चा परिचय, नितीतत्वे व आधारस्तंभ डॉ. बाळासाहेब अंभोरे, एहिपस्सिको प्रकाशन, औरंगाबाद.
१५. अनुवाद पुरुषोत्तम मंगेश लाड, धम्मपद, कौशल्य प्रकाशन, औरंगाबाद, २०१६

GE/OE-2

2. सुत्तनिपात (निवडक सुत्त) व विदेशातील बौद्ध धम्म

Syllabus Course : 2. सुत्तनिपात (निवडक सुत्त) व विदेशातील बौद्ध धम्म	Total Hrs. 30 (2 Credit)
Unit - I उरगवग्ग	15 Hrs.
1. महामंड्गलसुत्त 2. पराभवसुत्त, वसलसुत्त, मेत्तसुत्त 3. आवळतसुत्त, पब्बजासुत्त	
Unit - II विदेशातील बौद्ध धम्म	15 Hrs.
1. भारत, श्रीलंका, थायलंड 2. जपान, कोरिया 3. तिबेट	

Objective

1. महामंगल सुत्तातील 38 मंगल उपदेश अभ्यासणे.
2. पराभव सुत्तातील पराभवाच्या कारणांची मिमांसा करणे.
3. मेत्ता सुत्ताद्वारे विश्वातील सर्व प्राणी मात्रांविषयी मंगलमैत्री प्रस्तापित करणे.
4. भारतीय व विदेशातील बौद्ध संस्कृती, चालिरिती याचा अभ्यास करणे.

Outcome :

1. कुशलस्स उपसंपदा.
2. कुशल व अकुशल कर्म याची जाणिव.
3. क्रोध व द्वेषाचे समुळ उच्चाटन.
4. बौद्ध संस्कृतीचा अभ्यास.

Transaction mode- अध्यापन पद्धती : चर्चात्मक, विश्लेषणात्मक, आधार पद्धती, ICT(PPT) तयार करून अध्यापन करणे, Audio, Video, मिश्रीत पद्धती (Online and Offline) संवाद कौशल्य, पालि पाठ स्पष्ट करतांना पूर्व पिठीका सांगून

/पार्श्वभूमी सांगून गाथा सांगणे, कठिण शब्दार्थ व त्यातील व्याकरण सांगून भाषांतर लिहून देणे,

संदर्भ ग्रंथ :

1. पधानसंसोधको भिक्खू जगदीस कस्सपो, सुत्तपिटके, खुद्दकनिकाय (खुद्दकपाठ-धम्मपद-उदान-इतिवुत्तक-सुत्तनिपात पालि), बिहारराजकीयेन पालिपकासन मण्डलेन पकासिता 2017
2. अनुवाद - प्रा. धर्मानंद कोसंबी सुत्तनिपात, कौशल्य प्रकाशन, औरंगाबाद, 2011.
3. अनुवाद - विमल किर्ती, सुत्तनिपात, सम्यक प्रकाशन, नई दिल्ली, 2019
4. डॉ. भिक्खू एम. सत्यपाल, सुत्तनिपात, भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था मुळावा ता. उमरखेड, जि. यवतमाळ.
5. भिक्खु निर्गुनानन्द महाथेरो, बुद्ध विश्व विजय, शाक्य मुनी श्रावक संघ मुंबई जालना 2008

VSC-1

पाली भाषा पाठ व बौद्ध अभ्यासक (प्रवासी)

Syllabus Course : 1. पाली भाषा पाठ व बौद्ध अभ्यासक (प्रवासी)	Total Hrs. 30 (2 Credit)
Unit - I धम्मचक्कप्पवत्तनं सुत्त	15 Hrs.
धम्मचक्कप्पवत्तनं सुत्त i. चत्तारिआरियसच्चानि ii. मज्झिम पटिपदा (आरियो अट्ठाङ्गिको मग्गो)	
Unit - II बौद्ध अभ्यासक i. फाईयान, ii इत्सींग, iii हु-एन-त्संग, ब्रिटिश अधिकारी जॉन स्मिथ.	15 Hrs.

Objective

1. मध्यम मार्ग समजून घेणे.
2. दुःखाची कारणे शोधणे.
3. बौद्ध पर्यटन व बौद्ध तीर्थस्थळांचा अभ्यास करणे.
4. कुशल संस्कारक्षम वाङ्मय म्हणून पालि वाङ्मयाचा परिचय करून देणे.
5. आधुनिक काळात पालि भाषेची उपयोगिता अभ्यासणे.

Outcome :

1. सत्याचा बोध.
2. दुःखाचा निरोध.
3. संशोधक दृष्टीचा विकास.
4. अथांग पालि साहित्याचा परिचय.
5. प्रज्ञेचा विकास.

Practical Work :

1. पालि भाषेतील चार आर्य सत्य व आर्य अष्टांगिक मार्गाचे मराठी व हिंदी भाषेत भाषांतर करणे.
2. तीन चिनी प्रवासी फाईयान, इत्सींग, हु.एन-त्संग यांचे प्रवास वर्णन अभ्यासणे.
3. जवळच्या बुद्धलेणी व विहारांना भेट देऊन अहवाल तयार करणे.

Transaction mode- अध्यापन पद्धती : चर्चात्मक, विश्लेषणात्मक, आधार पद्धती, ICT(PPT) तयार करून अध्यापन करणे, Audio, Video, मिश्रीत पद्धती (Online and Offline) संवाद कौशल्य, पालि पाठ स्पष्ट करतांना पूर्व पिठीका सांगून /पार्श्वभूमी सांगून गाथा सांगणे, कठिण शब्दार्थ व त्यातील व्याकरण सांगून भाषांतर लिहून देणे,

संदर्भ ग्रंथ :

1. महावग्ग पालि (महाखन्धकं), पधान संसोधको, भिक्खु जगदीस कस्सपो, बिहार राजकियेन पालिपकासनमण्डलेन, पकासिता, 1956.
2. पालि भासा गज्ज-पज्ज सङ्गहो - प्रा. सुशीला मुल - जाधव, डॉ. भिक्खू एम. सत्यपाल, प्रकाशक भारतीय बौद्ध ज्ञानालंकार शिक्षण संस्था, मुळावा, ता. उमरखेड, जि. यवतमाळ.
3. विनयपिटक भाग - 2, महावग्ग मराठी अनुवाद - मा. शं. मोरे, प्रकाशक - कौशल्य प्रकाशन, औरंगाबाद.
4. काशिनाथ मेश्राम, बौद्ध धर्म के संदेशवाहक, बुद्ध भूमी प्रकाशन नागपूर, 2005

AEC-2
बौद्ध संस्कृति व बुद्धवचनपाठ

Syllabus Course : 1 बौद्ध संस्कृति व बुद्धवचनपाठ	Total Hrs. 30 (2 Credit)
Unit - I पालि पज्ज व गज्ज	15 Hrs.
अ) तिसरण पंचशील-बौद्ध संस्कार, महाप्रजापति गौतमी थेरी, रोहिणी थेरी, पुण्णिका थेरी थेरीगाथा ब) तिरत्नवंदना-बुद्धवंदना, धम्मवंदना, संघवंदना, यमक वग्गो (धम्मपद) क) सिवीराज चरियं (चरिया पिटक), दस उपासक गुणा (मिलिंद प्रश्न), नंदीकस्सपत्थेर, कालुदायीत्थेर,	
Unit - II ग्रंथपरिचय	15 Hrs.
अ) थेरगाथा, मिलिंद प्रश्न, धम्मपद ब) थेरीगाथा, पालि भाषा अध्ययनाचे महत्त्व (पालि साहित्य का इतिहास) क) चरियापिटक,	

Objective

1. बौद्ध जीवनमार्ग व संस्कृती समजून घेणे.
2. निवडक बुद्धकालीन पालि काव्य रचनेतील आशय, भाषा व जाणवा समजून घेणे.
3. भाषिक कौशल्याच्या दृष्टिने क्षमता विकसित करणे.
4. पालि वाङ्मय शास्त्रातील विविध काव्य प्रकाराचे स्वरूप समजून घेणे.

Outcome :

1. माणुसकीचे बिजारोपण.
2. भाषिक अविष्काराच्या विविध पद्धतीचे आकलन.
3. समाज व संस्कृतीचे आकलन.
4. भाषिक कौशल्याचा विकास.

Practical Work :

1. त्रीशरण पंचशीलाचे सामूहिक पाठांतर करणे.
2. बुद्ध धम्म आणि संघ या तीन रत्नांच्या गुणावर विश्लेषणात्मक लिखाण करणे.
3. थेरगाथा व थेरीगाथा पठण स्पर्धा आयोजन करणे.
4. थेरगाथा, मिलिंद प्रश्न व धम्मपद या ग्रंथाचे समिक्षात्मक लिखाण करणे.

Transaction mode- अध्यापन पद्धती : चर्चात्मक, विश्लेषणात्मक, आधार पद्धती, ICT(PPT) तयार करून अध्यापन करणे, Audio, Video, मिश्रीत पद्धती (Online and Offline) संवाद कौशल्य, पालि पाठ स्पष्ट करतांना पूर्व पिठीका सांगून /पार्श्वभूमी सांगून गाथा सांगणे, कठिण शब्दार्थ व त्यातील व्याकरण सांगून भाषांतर लिहून देणे,

संदर्भग्रंथ :

१. पधान संसोधको भिक्खु जगदीस कस्सपो, सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये अपदान पालि (दुतियो भागो) (बुद्धवंस चरिया पिटक पालि) बिहार राजकीयेन पालि पकासन मण्डलेन पकासिता, २०१७.
२. पधान संसोधको भिक्खु जगदीस कस्सपो, सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये (खुद्दकपाठ-धम्मपद-उदान-इतिवृत्तक-सुत्तनिपात पालि) बिहार राजकीयेन पालि पकासन मण्डलेन पकासिता
३. महापंडीत राहुल सांस्कृत्यायन, पालि साहित्य का इतिहास, हिंदी साहित्य परिषद, २०१७.
४. भदन्त अंगुलीमाल शाक्यपुत्र महाथेरो, त्रिरत्न वंदना आणि संस्कार विधी, शाक्यमुनी श्रावक संघ, जालना, २०१०.
५. Dr. Babasaheb Ambedkar Writings and Speeches Vol. १६, The Education Dept. Govt. of Maharashtra, Mumbai - २०१६.
६. आचार्य भिक्खु एच.धम्मदीप थेरो, बौद्ध संस्कार, प्रकाशक आचार्य भिक्खु एच.धम्मदीप थेरा २०२२